

UDBJERG SOGNS KIRKEBLAD

DANSK-TYSK GUDSTJENESTE "DE 9 LÆSNINGER"

– med efterfølgende kaffe & julekage

Søndag den 28. november 2021 kl. 19.00
i Ubjerg kirke fejrer vi advent og det
nye kirkeårs komme med den dansk-tyske
gudstjeneste, "De 9 læsninger".

Menighedsrådsmedlemmer, ansatte og
præster står for læsningen.

Efter gudstjenesten er der hyggeligt samvær
med kaffe og kage.

*Kom og vær med
til at fejre advent
og ønske hinanden
godt nyt kirkeår.*

ALLE ER
VELKOMNE

BÅLHYGGE PÅ BYENS TORV Gemütlichkeit am Lagerfeuer

Torsdag den 9. december 2021 kl. 17.00 - 18.00

Kommer kirkens personale til en familiehyggetime i
mørkningen til Byens Torv.
Her vil vi omkring et bål synge danske og tyske sange

Der bliver serveret æbleskiver og gløg og kakao

Menighedsrådet

”Æ Klé”

Eine kristliche Leichenlaken Gesellschaft 1602 - 1941

Her til lands er coronapandemien nu ved at være under kontrol. Coronarestriktionerne er stort set forsvundet, næsten lige så hurtigt og overraskende som de blev indført. Livet i kirken er igen blevet normaliseret, afstandskravene er ophævet, begrænsninger i deltagerantallet ved kirkelige handlinger er ophævet. Mange glædelige begivenheder, som dåb, konfirmation og bryllupper kan nu igen finde sted i kirken på sædvanlig måde.

En epidemi, en smitsom sygdom der meget hurtigt breder sig i en befolkningsgruppe i et bestemt område, er ikke noget ukendt for de fleste. Hvis en infektionssygdom, som en epidemi, derimod påvirker mennesker og dyr i et stort geografisk område, en hel eller flere verdensdele, er der tale om en pandemi. For de fleste af os var begrebet pandemi indtil for nylig ukendt og fremmed, men for menneskeheden har det altid været et kendt og frygtet begreb for noget farligt og truende.

I året 1331 udbrod der pest i Hubei-provinsen i det centrale i Kina. Gennem næsten 20 år bredte den sig langsomt mod vest. Sygdommen kom ifølge et tegn til Danmark i 1349 med et norsk skib, der kom fra England, og som strandede i det nordlige Jylland, da hele besætningen var død. Derefter rasede sygdommen i al sin heftighed i mange år. Sygdommen gik under betegnelsen, Den sorte død, og den var for datiden et komplet mysterium. Det antages, at denne pandemi forårsagede, at folketallet i Europa fra 1347 til 1450 blev reduceret mellem en tredjedel og halvdelen.

I 1800tallet grasserede der en koleraepidemi i Europa. I København kostede den i 1853 ca. 5.000 menneskeliv. Siden 1923 har der ikke været flere koleraepidemier i Europa.

Den spanske syge var en influenzapandemi, der brød ud før afslutningen af den 1. verdenskrig og dræbte millioner af mennesker. Danmark slap relativt billigt, men det var nu slemt nok. Mellem 15.000 og 18.000 danskere døde. Det anslås, at den spanske syge på verdensplan kostede 50 millioner mennesker livet.

I 1952-1953 blev Danmark ramt af en polioepidemi også kaldet børnelammelse. Ca. 7.000 personer – de fleste var børn – blev angrebet af sygdommen. Godt 3.000 personer fik lammelser, og ca. 350 døde inden for kort tid.

Alvorlige sygdomme, epidemier og pandemier har således altid været en trussel for menneskeheden. Selv med en dygtig lægevidenskab, der i tidens løb har gjort og fortsat gør store landvindinger i kampen mod alvorlige sygdomme, er der til stadighed opgaver at tage fat på.

I vores sogn var pesten den pandemi der har krævet flest døds ofre. Den var værst i årene 1602-1604, i de tre år døde der i sognet henholdsvis 22, 23 og 80 personer af pest, i alt 125 personer på 3 år.

Dengang havde man ikke som i dag et velfungerende sygehusvæsen. Den alvorlige og meget smitsomme pest måtte behandles i hjemmet, hvor det nok i forvejen ofte var småt med plads og hygiejniske forhold. Ved dødsfald havde man heller ikke som i dag en bedemand til at tage sig af de praktiske opgaver, man måtte selv ty til naboer og venner.

Pesten var en meget smitsom sygdom, flere og flere venner og naboer bukkede under for sygdommen. Man gjorde sig alvorlige tanker om, både hvordan man kunne undgå at blive ramt af sygdommen, men også hvis man selv måtte bukke under for sygdommen, hvem der så kunne og ville hjælpe en den sidste vej til kirkegården.

Det førte til, at der blev etableret begravelsesforeninger også kaldet ligklædeforeninger. Foreningen LEICHEN-GELAGE, i daglig tale kaldet Æ Klé, blev etableret af en gruppe gårdmænd formentlig i årene 1602-1604. Foreningens vedtægter blev sidste gang ændret den 31.05.1773. Af disse vedtægter, der er opdelt i 12 paragraffer, fremgår det bl.a.:

At ethvert medlem på forlangende skal byde til begravelse for et andet medlem. Kun livstruende begivenheder som sygdom kan fritage et medlem. Andre undskyldninger for ikke at udføre tjeneste straffes med en kontant bøde til foreningen. Det samme er tilfældet såfremt pågældende påtager sig at byde for eller bære et medlem af en anden forening.

At ethvert medlem selv eller ved stedfortræder ikke må nægte at bære et afdødt medlem til graven, og at vedkommende, der er bedt om at bære, har pligt til at møde op i afdødes hjem om morgenen på begravelsesdagen. Efterkommes dette ikke straffes vedkommende ligeledes med at skulle erlægge en kontant bøde til foreningen.

Bødestraf kan også idømmes medlemmer, der opfører sig uhøflig, bruger eder eller skældsord, eller kaster sig ud i slagsmål. I disse tilfælde skal bøden tilfalde sognets fattige. Medlemmer der uden en meget vigtig grund ikke møder op til det årlige møde 2. pinsedag, idømmes også en bøde.

At foreningens formandspost går på skift for et år ad gangen.

At formanden skal opbevare ligklædet, holde ligklædet rent og nydeligt og indkasserer betaling for lån af ligklædet.

At den afgående og den kommende formand skal bistå formanden med at indkassere bøder.

At foreningens årsmøde afholdes 2. pinsedag to timer efter gudstjenesten, og at manglende fremmøde straffes med bøde.

At der til mødet af foreningens kasse skal indkøbes og serveres en halv tønde øl for 3 mark, en kande brændevin for 12 skilling, 1 pund tobak for 5 skilling, 2 dusin kridtpiber for 6 skilling samt at der skal aflægges regnskab for det forfaldne år.

Kridtpiber optræder for sidste gang i regnskabet for 1804. Efter den tid må man gå ud fra, at medlemmer er mødt op med hver deres merskumspibe. Tobakken figurerer i hvert fald stadig i regnskabet, ligesom brændevinen, mens øllet er blevet erstattet af kaffe, sukker og kandis. Fra 1817 er brændevinen erstattet af rom. 1881 går man over til at drikke thepunche. Medlemmer har at møde op i sort klædning til mødet og de skal have serveret smørrebrød. Ved vedtægtsændringen i 1773 havde foreningen 19 medlemmer (husstande).

I henhold til foreningens protokol, er årsmøderne gennem alle årene troligt afholdt 2. pinsedag til og med året 1941. 1848 er det eneste år, hvor selskabet ikke træder sammen. Som protokollen forkynder: ”Im Jahr 1848 ist die Versammlung der Kriegsereignisse wegen ausgesetzt worden”.

Med jævne mellemrum må der indkøbes et nyt liglaggen. I 1812 koster det den nette sum af 19 mark og 14 skilling. 1873 sælges liglaggenet for 1 skilling til Madame Mylin. Formentlig fordi begravelseskikkene har ændret sig og gjort brugen af klædet unødvendigt. Båren må ligeledes udskiftes et par gange i årenes løb.

I næsten samtlige år bliver medlemmer pålagt bøder for ikke at møde op til mødet eller for at have været ligbærer for ikke medlemmer. I året 1909 blev der således

givet 5 bøder på hver 1,20 mark. Johann Wolff havde på grund af sygdom lovligt forfald til mødet, men blev idømt en bøde for at have båret ved Jacob Lorenzens begravelse, det samme gjaldt for Carl Lorenzen og Chr. L. Lorenzen. Hans M. O. Feddersen for at have båret Anna Brodersen til graven. Thomas Dethlefsen blev ligeledes idømt en bøde for udeblivelse fra mødet, han havde dog meddelt afbud med den begrundelse, at han den næste dag havde fødselsdag og at samtidig blev forlovet. Det kunne dog ikke betragtes som en gyldig undskyldning for udeblivelsen.

Foreningen betegnes i protokollen som ”Das grosse Leichengelage”, det lader formode, at der måske har eksisteret flere foreninger eller aftaler.

I 1941 havde foreningen kun 5 medlemmer, hvoraf de to ikke var mødt til årsmødet 2. pinsedag. De tre sidste medlemmer, Chr. Hockerup Carstensen, N. Paysen og Lorenz Hansen besluttede på mødet at ophæve foreningen i 1942 og opdele foreningens bankindestående på kr. 55,45 mellem sig.

Ligklædeforeningen der blev etableret på en meget alvorlig baggrund og med et praktisk formål for øje kom til at fungere efter hensigten i næsten 350 år. Foreningen var en form for loge og ifølge foreningens protokol benævner medlemmer hinanden dog også som logebrødre (”Gildebrüder”). Det er nok mere det kammeratlige samvær under årsmøderne fremfor foreningens praktiske formål der har kunnet holde foreningen i live igennem flere hundrede år.

Fortsættes på næste side...

Pesten på trapperne, tegning af Theodor Kittelsen 1894-1895

Ideen med og behovet for foreninger af ligestillede, der kan støtte hinanden i vanskelige situationer, er dog heller ikke ukendt i vore dage. Begravelsesforeninger hører dog nok til undtagelserne i dag. Men der etableres i dag mange andre foreninger og grupper, hvor formålet er at ligestillede, der er kommet i vanskelige situationer forsøger at hjælpe og støtte hinanden i loger og SELV-HJÆLPESGRUPPER.

Som det ser ud nu, er coronapandemien nedadgående. Men der er nok ingen tvivl om, at der også i fremtiden vil dukke nye pandemier op. Mens der tidligere kunne gå flere år inden en epidemi blev til en pandemi, så har vi med Coronaen set at en epidemi, med den stigende mobilitet, på få uger kan blive til en pandemi. Vi skal nok ikke frygte en ny pandemi, men vi skal have respekt for den, og vi skal tage de fornødne forholdsregler.

Jacob Tygsen

Menighedsmøde og menighedsrådsmøde

**Tirsdag den 2. november 2021 kl. 19.00 i Laden,
Grænsevej 8, Sød**

På menighedsmødet vil der blive orienteret om kirkekassens regnskab for 2020 om budgettet for 2022 om menighedsrådets virksomhed i det forløbne år og om planlagte aktiviteter i det kommende år.

Der vil også være mulighed for at komme med ønsker og forslag til menighedsrådet.

Efterfølgende holdes der ordinært menighedsrådsmøde med bl.a. konstituering af menighedsrådet for det kommende år.

Menighedsrådet

Takkesangen til livet

Vi har i lang tid levet sådan, at fremtiden var en ligning med en hel del ubekendte. Derfor er det utrolig befriende, at vi nu endelig kan samles til gudstjenester i Ubjerg kirke uden restriktioner af nogen art.

Det er en fornøjelse, at vi igen kan fejre gudstjenester og kirkelige højtider uden afstands begrænsninger og mundbind samt at vi må have fælles salmesang.

For vi trænger til at være sammen. Ligesom vi trænger til at takke Gud for, at han ikke alene giver sol og regn til markerne, men også har været hos os, mens vi frygtede for fremtiden under coronapandemien.

Selvfølge er livet ikke med ét blevet forudsigeligt. Forgængelighed vil altid være en del af livets vilkår. Eftertænkksomhed og vemod er derfor også en tone i efterårets og høstens lyse klangbillede.

Men er det ikke i år, som om taknemmeligheden over den forunderlige frugtbarhed, som naturen rummer, overdøver vemodet? Fordi vores sanser er blevet skærpet overfor den uforskyldte godhed, der møder os, når kornet vokser og bliver modent til høst.

Det daglige brød kan vække taknemmeligheden i os. Så vi lader os inspirere til at takke Gud for livet. I håbet om, at også vi må vokse og bære kærlighedens frugter. Ikke på en bestemt måde, men netop på det sted og med den livsgerning, som er blevet vores hver især.

Så vi kan møde det andet menneske med favnen fuld af kærlighed; parat til at dele ud af alt det, vi selv har fået givet.

”Hør! Fugletrækket nordfra
en sommer brænder ned
og græsset visner væk og solen vender.
Når Gud vil lyse om os
velsignelse og fred
skal vinterhjerter leve i hans hænder.”

Sådan digter Lisbeth Smedegaard Andersen i en moderne høstsalme i tillægget til salmebogen ”100 salmer”. For der er meget godt i vente til os. Selvom høsten runder vækstens tid af, så er vi mennesker dog aldrig uden Gud. Også i vintermørket lyser han om os og lader os undres og betages af Skaberes visdom.

Kirsten Elisabeth Christensen, sognepræst.

Konfirmation... ENDELIG!

Det er igen blevet muligt at afholde konfirmationer. Den 29. august 2021 blev Tobias Haagenzen konfirmeret af Kirsten Elisabeth Christensen

Lokal Udviklingsplan

Da vi er ved at være i mål med de gule sedler fra de første borgermøder fra den gang lokalrådet blev oprettet, søgte Sæd-Ubjerg lokalråd i 2019 Tønder kommune om midler til udvikling af en lokal udviklingsplan (LUP). Det fik vi bevilget. Vi har efterfølgende valgt af få hjælp til processen af nogle, der har prøvet det før. Det blev Jes Vagnby arkitekter, der har hjulpet Tønder festival med at udvikle det nuværende festival-koncept.

Oplægget fra Vagnby arkitekter er tre borgermøder (byværksteder), med hver deres tema, der tager udgangspunkt i borgernes ønsker. Så det er i denne proces man kan komme til orde mht de tanker og ønsker man har for lokalområdets fremtid. Det første byværksted (Her bor vi) blev afholdt den 15.8., andet byværksted (Byens liv og fællesskaber og byens torv) er fastsat til søndag den 31.10. klokken 15. Datoen for det tredje byværksted er endnu ikke fastsat, men hold øje med opslagstavler og Facebook.

Vild med vilje

Onsdag den 8. september kom Bodil Bertelsen (vild med vilje konsulent) og Per Holt fra Tønninggaard for at fortælle om, hvordan man kan gøre sin have lidt vildere til glæde og gavn for svampe, dyr og insekter. De 19 deltagere fik både baggrundsviden og tips til, hvordan man kan gribe projektet an.

Tilflytterhuset

Tilflytterhuset har fået nye beboere. I august boede der fire lærerstuderende, der var i praktik på Ludwig Andresen Schule. Den 15. september flyttede en tysk familie på fire ind for at bo i huset i maksimum et år.

Grejhytten

I forbindelse med etablering af byens torv var der fra nogle borgeres side ønske om, at etablere en grejbank, hvor der kunne indkøbes og opbevares redskaber til brug for medlemmerne.

Lokalrådets bestyrelse har søgt om byggetilladelse af to omgange, fordi der også skulle være plads til byens gamle brandsprøjte, som Jacob Lorenzen har restaureret.

Tre lokale håndværkere blev spurgt, om de ville give tilbud på grejhytten. Gert Asmussen og Frank Haagensen takkede nej, så det blev Michael Kallesen fra Kalle Balle Byg, der påtog sig opgaven.

Han er gået i gang. Indtil videre er der indkøbt en træflækker og en fræser.

Aktiviteter

27. OKTOBER chokoladekursus hos Fylla Chokolade (ikke flere ledige pladser). Vi satser på at lave et chokoladekursus i løbet af foråret

23. OG 24. OKTOBER svampekursus/snapsesanketur. Tilmelding nødvendig.

31. OKTOBER LUP-værksted kl. 15 i LADEN. Tilmelding nødvendig

17. NOVEMBER koncert med Paul Eastham og Finley Wells kl 19.30 i LADEN. Tilmelding nødvendig (50,- for medlemmer og 100,- for ikke medlemmer)

Al tilmelding hos Hanne Frisk på 5329 9640

Har du ideer til kurser, udflugter eller andet, så kontakt en fra lokalrådets bestyrelse.

Billeder fra indvielse af energihytten den 20. august 2021

LOKALRÅDETS BESTYRELSE:

Hanne Frisk

Lars Thomsen

Christian Andresen

Flemming Frandsen

Carl Ove Hansen

Sekretær: Bent Christensen

Suppleanter

Uwe Carstensen

Margit Thomsen

Christa Jørgensen

Carl Heinz Hansen

Lenhard Lorenzen

UDBJERG SOGNS KIRKEBLAD

VARMESTUEN

Østergade 37, 6270 Tønder

Varmestuen tilbyder

Hyggeligt samvær, nogen at snakke med, stilhed & hygge med andre, en kop kaffe og en bid mad (gratis). Blot må der ikke nydes alkohol, og ikke bruges eller omsættes rusgifte, mens du er i varmemestuen.

Åbningstider

Tirsdag, torsdag og søndag kl. 19.00 – 21.00

ScT Nicolai TJENESTEN

Telefon:

70 120 110

Åbningstid:

kl. 20.00 - 02.00

En folkekirkelig samtalejeneste i samarbejde med Kirkens Korshær

- *Du behøver ikke at gå alene med dine problemer.*
- *Du kan tale om det, som du ønsker.*
- *En samtale vil mange gange kunne løse op for problemerne.*

ScT. Nicolai Tjenestens medarbejdere har tavshedspligt - intet fortælles videre. Alle kan henvende sig – og ingen spørger om navn, adresse o.l.

DANSKE GUDSTJENESTER

NOVEMBER 2021

Den 7. kl. 10.00

Kirsten Elisabeth Christensen

Alle helgen

Den 28. kl 19.00

Fælles dansk-tysk

De ni læsninger

DECEMBER 2021

Den 24. kl 14.00

Kirsten Elisabeth Christensen

juleaftensgudstjeneste

TYSKE GUDSTJENESTER

NOVEMBER 2021

Den 14. Kl. 10.00

Dorothea Lindow

Gedenken der Verstorbenen

Den 28. kl 19.00

Deutsch-dänisch

Die neun Lesungen

DEZEMBER 2021

Den 24. Kl 16.30

Dorothea Lindow

KIRKEBIL

Til såvel danske som tyske gudstjenester i Udbjerg eller andre kirkelige arrangementer for menigheden kan man gratis bestille kirkebil. Søndage hvor der ikke er dansk eller tysk gudstjeneste i Udbjerg, kan man også gratis bestille kirkebil til gudstjenester i Tønder og Møgeltønder. **Kirkebil bestilles hos Tønder Taxa tlf. 7472 2900. Bilen bestilles senest dagen før kl. 16.00.**

ADRESSER OG TELEFONER

Internet: www.sogn.dk/ubjerg

Sognepræst

Kirsten Elisabeth Christensen
Kirkepladsen 3, 6270 Tønder
Tlf. 2035 7953

Tysk præst

Dorothea Lindow
Kirkepladsen 5, 6270 Tønder
Tlf. 2035 7964

Organist

Erika Bultmann
Waldweg 4,
Humptrup
Tlf. 0049 4663 187603

Kirkegårdsleder

Jørn Skov
Ribelandevej 47, 6270 Tønder
Tlf. 2126 0880
8.00 – 14.00

Tysk kirkesanger

Heidi Lutter
Broder-Nissen-Weg 14,
Neukirchen
Tlf. 0049 4664 432

Dansk kirkesanger

Renate Osterholz
Klostergade 14
6240 Løgumkloster
Tlf. 2176 5703

Kirkeværge og kasserer

Jacob Tygsen
Søndersøvej 1, Udbjerg
Tlf. 7472 1484

Menighedsrådets formand

Jacob Lorenzen
Sønderbækvej 17, Sød
Tlf. 7472 4248

REDAKTION

Jacob Tygsen

Stof til næste nummer af kirkebladet
skal være os i hænde senest den 15. januar 2022